

Резніченко О. А.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ УДОСКОНАЛЕНОЇ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БОЙОВИХ ДІЙ ТАКТИКО-ВОГНЕВОГО ПІДРОЗДІЛУ ЗЕНІТНИХ РАКЕТНИХ ВІЙСЬК У ХОДІ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ ВИСОКОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ

Анотація: в доповіді, за результатами аналізу досвіду російсько-української війни, запропонована удосконалена методика оцінювання ефективності бойових дій тактико-вогневих підрозділів зенітних ракетних військ, як складова частина методу оцінювання ефективності бойових дій зенітної ракетної бригади змішаного складу у ході воєнного конфлікту високої інтенсивності.

Ключові слова: воєнний конфлікт високої інтенсивності, оцінка ефективності, показник ефективності, раціональність, тактико-вогневий підрозділ.

Abstract: based on the Russian-Ukrainian war experience analysis, an improved methodology for assessing the tactical fire units combat operations effectiveness of anti-aircraft missile forces as an integral part of the method for assessing the mixed anti-aircraft missile brigade combat operations effectiveness during a high-intensity military conflict is proposed.

Keywords: high-intensity military conflict, effectiveness assessment, effectiveness indicator, rationality, tactical-fire unit.

За результатами попередніх досліджень обґрунтовано, що за кількістю сил (військ), які тривалий час застосовуються на оперативному та стратегічному рівнях збройного протистояння з явним або прихованим залученням збройних сил, озброєння (технологій) та розвідувальних можливостей союзних протистоячим сторонам держав, російсько-українська війна після відкритого вторгнення Російської Федерації на територію України 24 лютого 2022 року набула усі ознаки воєнного конфлікту (ВК) високої інтенсивності (ВІ). У зв'язку з наведеним, було запропоновано метод оцінювання ефективності військових частин і тактико-вогневих підрозділів (*твп*) зенітних ракетних військ (ЗРВ) в умовах ВК ВІ для його відповідності сучасним реаліям ведення бойових дій (БД), який враховує, що:

- з початком агресії змінилась структура зенітного ракетного прикриття за рахунок надходження комплексів іноземного виробництва, специфіка управління якими, алгоритми бойової роботи та ефективність яких потребують урахування для отримання адекватних результатів;

- відбувається перехід військових частин ЗРВ до організаційно-штатних структур змішаного складу;

- отримали зміни питання організації управління, забезпечення та взаємодії, що в деяких випадках призвело до емерджентного ефекту.

Спрощено основні складові методу оцінювання ефективності бойових дій зенітної ракетної бригади (*збр*) в ВК ВІ, які наведено на рис. 1.

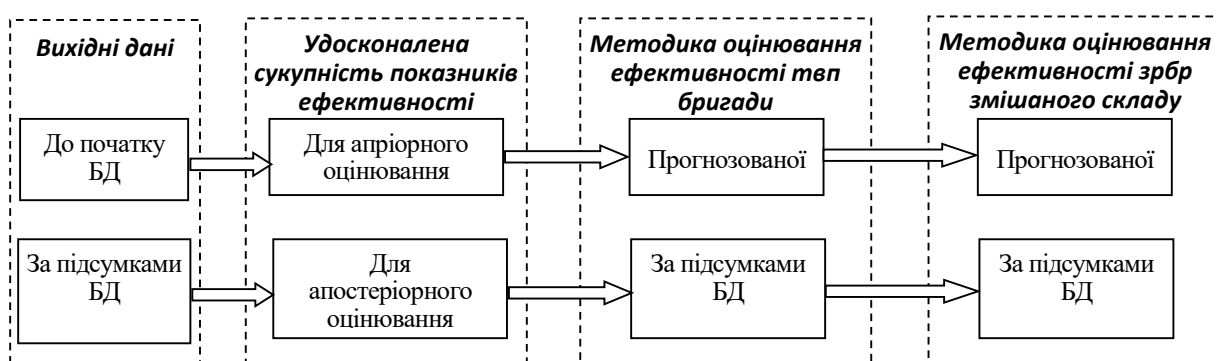

Рисунок 1 – Складові методу оцінювання ефективності БД *збр* змішаного складу в ході ВК ВІ.

Метод передбачає апіорне (до початку ведення БД) та апостеріорне (по результатах ведення БД) оцінювання ефективності *збр* та включає в себе:

- сукупність вихідних даних, що використовуються при оцінюванні;
- удосконалену сукупність показників, за якими здійснюється оцінювання;
- методики оцінювання ефективності:

а) окремих *твп*, що входять до складу *збр*;

б) безпосередньо самої *збр* змішаного складу.

Запропонована методика оцінювання *твп*, на відміну від існуючих, формалізована, та дозволяє при її застосуванні отримати адекватний результат у рамках таких обмежень і припущень:

– оцінювання ведеться за умови застосування противником лише конвенційних засобів збройної боротьби;

– застосовується для умов ВК ВІ;

– кількість зенітних керованих ракет (ЗКР) обмежена;

– при визначенні ефективності *твп* не береться до уваги, яке завдання вирішується в ході протиповітряного бою (самоприкриття чи прикриття об'єкту), суттєвим є лише кількість знищених цілей.

Удосконалена методика оцінювання ефективності *твп* ЗРВ розроблена для двох варіантів застосування (апіорне та апостеріорне оцінювання ефективності), тому в ній для кожного з наведених варіантів застосовуються різні показники для оцінювання ефективності *твп* ЗРВ.

При оцінюванні ефективності БД *твп* до їх початку в ході ВК ВІ використовуються показники, значення яких отримують за результатами імітаційно-статистичного моделювання.

Разом з тим, обґрунтовано, що при значній тривалості та інтенсивності ВК особливу важливість набуває раціональність використання (РВ) боєкомплекту (БК) *твп* ЗРВ. Наведено, що показник РВ БК *твп* може бути обчислений як відношення суми балів, нарахованих підрозділу за кожну знищену ціль певного типу з урахуванням раціональності витрати на її знищення відповідних типів ЗКР, до суми знищених цілей всіх типів. Основна ідея впровадженого показника РВ БК *твп* ЗРВ при оцінюванні його ефективності у ході ВК ВІ полягає в забезпеченні цільового використання ЗКР відповідно до їх тактико-технічних характеристик і, в підсумку, – максимізації значення відношення ефективність/вартість у ході здійснення прикриття об'єктів та угруповань військ. Цей показник може бути визначений для *твп*, які використовують декілька типів ракет (пускових установок з ракетами різного типу) в ході відбиття удару повітряного противника.

Висновки.

Розроблена методика дозволяє проводити оцінювання ефективності бойових дій тактико-вогневих підрозділів зенітних ракетних військ як на етапі планування бойових дій, так і після їх завершення, при цьому для кожного з варіантів використовуються різні показники ефективності тактико-вогневих підрозділів.

Для врахування особливостей ВК ВІ до складу сукупності показників ефективності бойового застосування тактико-вогневих підрозділів, які дозволяють оцінювати ефективність після завершення бойових дій, введений показник РВ БК *твп*. Введення та використання даного показника дозволяє забезпечити цільове використання ЗКР у відповідності з їх тактико-технічними характеристиками і, в підсумку, – максимізувати значення відношення ефективність/вартість у ході здійснення прикриття об'єктів та угруповань військ.

Подальші дослідження будуть спрямовані на розробку методики оцінювання ефективності бойових дій *збр* змішаного складу у ході ВК ВІ.

Резніченко Олександр Анатолійович – начальник факультету Харківського національного університету Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків, Україна, e-mail: arroww2015@meta.ua, <https://orcid.org/0000-0002-3773-2710>

Oleksandr Reznichenko – Chief of faculty of Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University, Kharkiv, Ukraine, e-mail: arroww2015@meta.ua, <https://orcid.org/0000-0002-3773-2710>